

FAGFORBUNDET

Seksjon samferdsel og teknisk
Justis- og politidepartementet
PB 8005 Dep

0030 OSLO

JUSTISDEPARTEMENTET

14 DES 2007

SAKSNR.: 200607839

AVD/KONT/BEH: RBA/RBAVN

DOK.NR. 35 | ARKIVKODE: 629

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler
07/6004-6 M74 &13
Gry Bjørnstad / tlf. 23 06 43 22

Dato:
28.11.2007

HØRINGSSVAR - UTDANNINGSREFORM FOR BRANN- OG REDNINGSTJENESTEN

Vi viser til departementets høringsbrev av 29. oktober 2007 vedrørende utdanningsreform for brann- og redningstjenesten.

Fagforbundet er LOs største forbund med i overkant av 295 000 medlemmer. Vi organiserer arbeidstakere i kommunale, fylkeskommunale og i private virksomheter.

Fagforbundet har lest rapporten fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) med stor interesse. Fagforbundet, Norsk brannmannsforum har kommet med innspill på departementets spørsmål.

Innledningsvis vil vi gi honnør for at det nå tas initiativ til endring av utdanning for brannpersonell. Vi ser positivt på at utdanningen endres fra å være etatsopplæring til å bli et åpent studium. Det er også viktig at utdanningen får et kompetanseløft slik at den tilpasses de krav som settes til brann- og redningstjenesten.

Fremtidige oppgaver

Fagforbundet mener at rapporten belyser de fleste av dagens og fremtidige oppgaver. Det vil likevel kunne være behov for å få til et ytterligere kompetanseløft. En toårig utdanning på fagskolenivå, som det legges opp til i rapporten, er et minimum med tanke på fremtidige utfordringer.

Åpen utdanning

Fagforbundet støtter direktoratets forslag om endring fra en etatsutdanning til en åpen utdanning. Dagens etatsutdanning er ikke hensiktsmessig og dekker ikke det behov for kompetanse som en fremtidsrettet brann- og redningstjeneste trenger. En åpen utdanning vil kunne bidra til bredere rekruttering og betydelig bedre kjønnsfordeling enn dagens etatskole gjør.

Norske kommuner rekrutterer i dag brannpersonell med svensk brann utdannelse. Vi må kunne være selvforsynte med utdanne kvalifiserte brann/redningspersonell i Norge. En åpen offentlig utdanning vil kunne bli kvalitetssikret gjennom søknad og godkjenning av NOKUT. Fagforbundet støtter direktoratets forslag om å endre fra en etatsutdanning til en åpen utdanning.

Deltidsutdanning

Grunnlaget for heltidskorps er ikke tilstede over hele landet, og vi tror heller ikke det vil bli det i nær fremtid. Behovet for deltidspersonell vil derfor også i fremtiden være tilstede. Vi er ikke bekymret for at en grunnutdanning på fagskole eller høgskole nivå vil resultere i rekrutteringsproblemer for deltidskorpene.

Med endringer i strukturen i Norske Brannvesen med opprettelse av Interkommunale selskaper og Interkommunalt samarbeid vil heltidskorps være nærmere deltidskorpene. Ny utdanning vil dermed heve kompetansen også i deltidskorpene. Slik struktur gjør også heltidskorps til en viktig operativ ressurs for tilliggende deltidskorps.

Det er viktig at det også jobbes med en god deltidsopplæring med minimumskrav som i dag. Det må også gis mulighet for ytterligere kurs og opplæring slik at også de har tilstrekkelig kompetanse til å løse de oppgavene de står ovenfor. Vi håper at det nye utdanningsløpet vil bidra til større utvikling innen yrket samt bedre innholdet i utdanning for deltidspersonell.

Vi mener at deltidspersonell må tilbys kurs på Norges brannskole eller ved de store brannkorpene, som har fått godkjenning for å drive den form for opplæring. Det er en forutsetning at kommunene følger opp kravene i forskriften om opplæring av deltidspersonell.

Fagforbundet understreker at det er viktig at ledere i deltidskorpene får anledning til å ta lederutdanning og det vil være mulig med en modulbasert utdanning slik prosjektgruppen foreslår.

Utdanningsnivå

Fagforbundet støtter i utgangspunktet direktoratets forslag om å legge utdanningen på fagskolenivå. Fagskolen er praktisk rettet og passer bra for yrket. Vi har imidlertid noen bemerkninger;

Ved å legge utdanningen til fagskolenivået vil en i hovedsak rekruttere fra yrkesfag i videregående opplæring. Vi vet at yrkesfagene i videregående er ekstremt kjønnsdelte og det vil være et fåtall jenter som vil komme inn i brannyrket via en yrkesfagutdanning og deretter fagskole.

Fagskolens stilling og posisjon i utdanningssystemet er fremdeles usikker. Fagskolen er heller ikke meritterende verken som et selvstendig nivå eller inn mot høyere utdanning, da det ikke gis studiepoeng. Vi vet at det foregår forsøk med «fagskolepoeng» og inntak og avkorting inn mot bl.a. ingeniørutdanning på bakgrunn av teknisk fagskole, men dette er p.t. ikke et veletablert system.

Vi kan ikke underslå at et høgskoletilbud ville heve status og anseelsen til brann- og redningsyrket. Selv om brann- og redningsyrket først og fremst er av praktisk karakter, trengs en solid teoretisk ballast for å kunne utføre oppgaver f.eks. knyttet til krisehåndtering som er preget av stor kompleksitet. Undersøkelser av ambulansarbeiderutdanningen viser at det yrkesutøverne savner og mener de kan minst om er oppgaver knyttet til det å møte mennesker i krise (se FoU-rapport Diakonissehjemmets høgskole 1/2007. Kompetanseutvikling og jobbsituasjon for ambulansarbeidere med fagbrev). De praktiske oppgavene er det de mener seg best i stand til å ivareta. Lignende vurderinger kan trolig gjøres gjeldende for brannyrket.

Fagforbundet mener at kravet til teoretisk og praktisk kunnskap er stor og vil øke i takt med nye og mer kompliserte oppdrag for brannmannskapene. Det forventes at kompliserte og varierte oppgaver skal løses på en sikker og kvalitativ god måte. Ved gjennomgang av nåværende og kommende arbeidsoppgaver ser vi at det er et enormt faglig felt som skal dekkes, herunder brann, redning i vann, dykking, behandling av farlig gods, kommunikasjonsulykker (bil, buss, fly, tog), akuttmedisin osv. Elevene skal også i denne utdanningen oppnå sertifikat for tyngre kjøretøy, kjøreopplæring i utrykningskjøretøy og de skal kunne velge innenfor diverse spesialiseringer under utdanningsløpet.

Den fremtidige brannutdanningen bør også bestå av fag som gir den nødvendige kompetansen innen blant annet mekanikk, bygningsteknikk, ventilasjon, elektro. Hvis brannutdanningen blir lagt inn under lov om fagskoler må det være grunnlag for direkte inntak og muligheter for avkorting inn i høgskolesystemet f.eks i branningeniørutdanningen.

I utgangspunktet vil ikke fagskolen være optimal for å gi tilstrekkelig kompetanse til denne yrkesgruppen med tanke på fremtidige arbeidsoppgaver. Den vil imidlertid representere et løft i forhold til etatsopplæringen som vi har i dag som etter vårt syn ikke har et tilstrekkelig teoretisk omfang og nivå med tanke på kompetansebehovet. Derimot vil Høgskole etter modell fra Politihøgskolen, kunne sikre bedre teoretisk kompetanse med ytterligere et halvt års teoriopplæring. Ett års praksis, etter modell fra Politihøgskolen, vil også kunne bidra til å utdanne personell med nødvendige kvalifikasjoner.

Utdanningslengde

Prosjektgruppen foreslår en toårig utdanning med tre semester teori og ett semester praksis. Fagforbundet er klar over de begrensninger som følger av fagskoleloven, men vil allikevel bemerke at den toårige utdanningen må være et minimum.

Etter en gjennomgang av hele fagområdet og framtidige krav og forventninger mener vi at brann- og redningstjenesten står overfor store utfordringer som krever betydelig større bredde og kvalitet enn dagens utdanning.

Lederutdanning

Fagforbundet mener som nevnt over at det er viktig at lederutdanningen legges på høyskolenivå. Dette uavhengig av hva en ender opp med på grunnutdanningen. Fagforbundet mener at en modulbasert lederopplæring på høgskolenivå vil være et betydelig bidrag til kompetanseheving innen brann- og redningstjenesten.

Det må jobbes for at de som ønsker å ta lederutdanning må kunne gis avkorting for de fag/moduler som er dekket av grunnutdanning. Det er derfor viktig at departementet stimulerer til etablering av god kontakt mellom fagskole og høyskole. Vi ser positivt på at det legges opp til både heltids- og deltidsstudium; det gjør det også mulig å ta lederutdanning mens en er i arbeid. Det gir en også mulighet for spesialisering innen ulike områder i faget.

Utdanningsinstitusjon

Rapporten legger som premiss at Norges Brannskole skal ha en sentral rolle i den nye utdanningen. Fagforbundet mener imidlertid at det ikke nødvendigvis betyr at plassering av ny utdanning skal legges til Tjeldsund. Vi ser at det er lagt ned betydelige ressurser på Norges brannskole, men vi mener at det er flere argumenter som taler mot en slik løsning om å legge

hele utdanningen til Tjeldsund. Fagforbundet er uenig i rapportens påstand om at det er vanskelig å bygge opp et kompetansemiljø på to eller flere steder.

Fagforbundet er av den oppfatning at Norges Brannskole ikke har opparbeidet seg så betydelig kompetanse innen brann og redningsfaget at det kun er der utdanningen bør ligge. Det har i alle år vært problemer med rekruttering, og til dels stor gjennomtrekk i lærer stillingene. Studenter som skal ta toårig utdanning ønsker ikke nødvendigvis å bo på internat, (dette viser erfaringer fra Sverige). Andre kan være i etableringsfasen, har familie eller partner med behov for studieplass/ arbeid i området. Plassering av utdanningen i Tjeldsund vil være et stort hinder for god og bred rekruttering.

Selv om grunnutdanningen ikke legges ved Norges brannskole i Tjeldsund vil ikke det være til hinder for at skolen benyttes til spesialkurs, deltidsopplæring og kortere kurs for brann- og redningspersonell. Norges brannskole uttrykker selv at kapasiteten per i dag er sprengt.

Norges Brannskole vil opprettholde sin betydning ved en annen geografisk plassering av grunnutdanningen.

Fagforbundet mener at utdanningen bør legges til et mer sentralt område (Trondheim / Haugesund/ Stavanger) med betydelig større nærhet til fagmiljø. I Haugesund er det også gode fasiliteter for de praktiske behovene i utdanningen. Både Trondheim og Haugesund har gode studentmiljøer, og potensial for stabile og dyktige lærerkrefter i tillegg til et forskningsmiljø.

Finansiering

Fagforbundet ser at omleggingen fra etatsopplæring til fagskole/høgskole vil medføre økte utgifter for de som tar utdanningen.

Elevene skal i denne utdanningen oppnå sertifikat for tyngre kjøretøy og kjøreopplæring i utrykningskjøretøy, dette bør dekkes gjennom finansieringsordninger og ikke belastes den enkelte student.

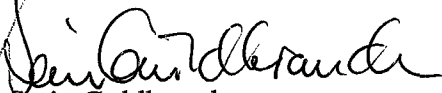
Selve utdanningen må selvsagt ha offentlig finansiering gjennom rammetilskudd eller som bestilling fra myndighetene. Per i dag er finansieringsmodellen for fagskolene ytterst usikker. Gamle tilbud i teknisk fagskole får en årlig bevilgning over Kunnskapsdepartementets budsjett på ca 285 mill kr. Dette utgjør om lag 85 000 kroner per student. Nye utdanninger, f eks innen helse- og sosialfag har ingen offentlig finansiering overhodet, utover øremerkede tilskudd til personellsatsing over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

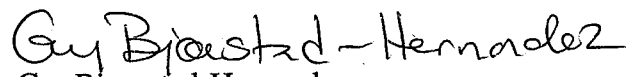
Dette er «småpenger» og utgjør ca 1/3 av hva utdanningen reelt sett koster og en utdanning over to år innen brann- og redning vil bli langt dyrere. Utdanning til brann- og redningspersonell er, som utdanning av helsepersonell, et av de viktigste ansvar det offentlige utdanningssystemet har.

Det er signaler om at finansieringssituasjonen for fagskolene skal behandles i sammenheng med den varslede regionreformen i 2010. Det er imidlertid flere usikkerhetsmomenter heftet både til reformen og til finansieringen.

Kommunene må sette av tilstrekkelig med midler til å ruste opp deltidskorpene slik at de får hevet sin kompetanse opp på et forskriftsmessig nivå.

Med hilsen
FAGFORBUNDET
Seksjon samferdsel og teknisk

Stein Guldbrandsen
Seksjonsleder

Gry Bjørnstad-Hernandez
avdelingsleder

Vedlegg:
Kopi: